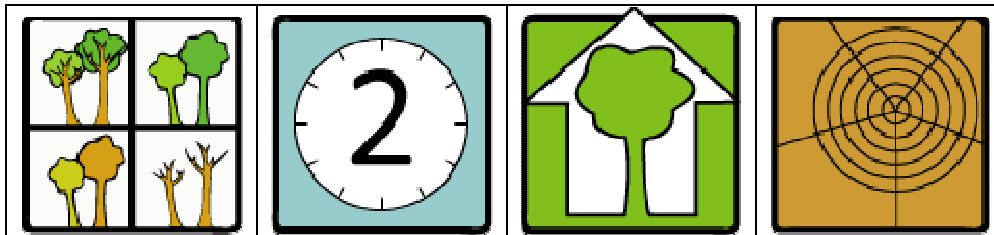

Dierenpaspoort maken

Eindtermen en leerplandoelen:

- De leerlingen kunnen gericht waarnemen met alle zintuigen en kunnen waarnemingen op een systematische wijze noteren.
- De leerlingen kunnen in een beperkte verzameling van organismen en gangbare materialen gelijkenissen en verschillen ontdekken en op basis van minstens één criterium een eigen ordening aanbrengen en verantwoorden.
- De leerlingen kunnen op hun niveau verschillende informatiebronnen raadplegen.
- De leerlingen kunnen veel voorkomende dieren uit onze streken herkennen en benoemen.
- De leerlingen kunnen een eigen ordening in de dierenwereld aanbrengen en deze ordening verantwoorden.
- De leerlingen kunnen verschillende dieren uit hun omgeving met elkaar vergelijken op basis van minstens 1 gegeven criterium. Bijv. m.b.t. uitzicht (huidbedekking, poten...), wat ze eten, voortplanting...
- Eenvoudige determinatietabellen van dieren hanteren en interpreteren (2de en 3de graad).
- Voor de 3de graad: dieren classificeren.

Samenvatting:

We kennen ongetwijfeld enkele dieren uit het bos. Maar hebben we ze al eens van dichterbij bekeken? We proberen de typische eigenschappen van dieren te herkennen. Iedereen kiest één dier uit en noteert de kenmerken op een zelfgemaakt 'dierenpaspoort'. Achteraf kunnen we alle dieren uit de klas ordenen en verschillende categorieën benoemen.

Uitgewerkte activiteit:

Werkvormen: brainstorm en onderwijsleergesprek, individueel onderzoek, groepsgesprek, muzisch werken.

Inkleding (2de graad):

Beestenbos is boos! Het vertrouwde bos van de dieren wordt bedreigd door de mens. In plaats van hoge bomen, willen ze liever hoge huizen. De dieren besluiten de grens over te steken naar een heel groot mooi bos in Duitsland. Jammer genoeg mogen dieren zonder paspoort de grens niet over... ! Misschien kunnen wij ze een handje helpen?

Materiaal en voorbereiding:

Voorbeeld: de leerkracht zorgt voor een duidelijke prent van een dier / een dier zelf om de opdracht klassikaal in te leiden.

Uitvoering:

Het paspoort wordt gemaakt op A4 formaat dat wordt dichtgevouwen tot A5. Op de voorkant wordt het dier getekend, aan de binnenkant komen de kenmerken.

We voorzien dus voor alle leerlingen een stevige kaart op A4 formaat.

Het paspoort kan eventueel ingevuld worden op de computer. We voorzien hiervoor tijd in de computerklas of geven dit onderdeel mee als taak. In het andere geval worden de invulblaadjes afgeprint en door de leerlingen ingevuld.

Verloop activiteit:

Klassikaal voorbeeld:

Vooraleer we van start gaan trachten we met de hele klas samen de kenmerken van een bepaald dier te bepalen.

De leerkracht toont bijvoorbeeld een foto van een egel en vraagt de leerlingen wat ze over de egel weten. De antwoorden worden op het bord geschreven in de vorm van een mindmap. De kenmerken die de leerlingen opsommen worden onmiddellijk geordend volgens criteria (de leerlingen hebben dit nog niet onmiddellijk door).

Verschillende criteria zijn:

- Voedsel
- Vijanden
- Verdediging
- Voortplanting
- Lichaamsbouw
- Woonplaats
- allerlei.

Achteraf worden de verschillende rubrieken omcirkeld. De leerlingen trachten deze (verzamelnaam) te benoemen.

Vervolgens vraagt de leerkracht wat we nog kunnen te weten komen over de egel. Hiervoor kunnen wij bijvoorbeeld in boeken kijken, op het internet, de egel bestuderen enz.

Bij jonge kinderen (2de graad) kan de leerkracht ook thematisch werken en de opdracht verder inkleden:

"Ik weet nóg iets over deze egel. Deze egel woont in het bos. Dit bos wordt echter bedreigd door de mensen, omdat ze er flatgebouwen willen bouwen. Deze egel zal jammer genoeg moeten vluchten. Aangezien er in België al niet veel bossen zijn, zou deze egel graag de grens oversteken naar Duitsland. Wij willen hem helpen. Maar...mogen wij met egels zomaar de grens oversteken? Neen! We hebben een paspoort nodig. En dit daar gaan we nu voor zorgen!"

Opdracht:

Ter illustratie wordt eerst het paspoort van de egel ingevuld. Dit gebeurt klassikaal. Daarna gaan de leerlingen zelf aan het werk...

De leerlingen mogen individueel of in groepjes een dier uit het bos kiezen, dat ze willen helpen om de grens over te steken. De opdracht wordt interessanter indien zoveel mogelijk leerlingen een ander dier kiezen.

Om extra informatie die ze nodig hebben terug te vinden, mogen ze verschillende boeken en sites of cd-roms raadplegen (bijv. Encarta, dierenencyclopedie enz..).

(een andere mogelijkheid is dat de juf de dieren kiest en de leerlingen kaartjes laat trekken)

Deel 1: paspoort

De leerlingen vullen voor hun dier de identiteitskaart in. De verschillende criteria staan op het werkblaadje dat de leerlingen kunnen invullen (bijlage 1). Voor het laatste extra onderdeelje kunnen ze informatiebronnen raadplegen of de determinatietabel gebruiken (zie bijlage 2). De leerkracht begeleid hen bij het determineren.

Opmerking bij de ordening van dieren:

De gewervelde dieren kunnen leerlingen uit de 2de graad meestal wel in klassen onderverdelen. Bij de ongewervelde dieren ligt dit echter iets moeilijker. De leerlingen kunnen de determinatietabel in bijlage gebruiken om zelf de klasse en orde van hun dier te bepalen. Een andere mogelijkheid is om de identiteitskaarten die de 2de graad maakte, door te geven aan de leerlingen van de 3de graad om het laatste onderdeel van het paspoort verder aan te vullen.

Deel 2: tekenen van het dier (geïntegreerd werken – muzische vorming).

Op de kaff van het paspoort komt de tekening van het dier. De leerlingen letten er op dat er zoveel mogelijk fysieke eigenschappen terug te vinden zijn in hun tekening (vb: harig, stekelig, lange poten enz.). Het dier wordt getekend zonder achtergrond en moet aan bepaalde afmetingen voldoen zodat het op het paspoort kan worden gekleefd (zoals ook bij onze pasfoto het geval is).

Deel 3: voorstelling + ordening

De leerlingen houden een minispreekbeurt en stellen hun dieren voor aan elkaar aan de hand van hun paspoort.

Ordening bepalen d.m.v. filosoferen met kinderen:

Na elke spreekbeurt wordt het paspoort aan het prikbord opgehangen. Elk dier dat erbij komt, wordt door de leerlingen 'gegroepeerd' volgens –naar hun oordeel- gelijkaardige eigenschappen. De ordening die de leerlingen bepalen, hoeft niet de gebruikelijke ordening te zijn. Ze kan wél nadien gebruikt worden als uitgangsbasis om de gangbare classificatie aan te duiden. De verschillen die zich voordoen tussen de 2 classificaties zijn juist interessant om op verder te werken.

Deel 4 (optioneel): uitbeeldingsronde!

Achteraf kunnen de identiteitskaarten aan de muur ook dienen als basis voor spel of sfeerschepping in het begin van een volgende les. De leerlingen kunnen een dier (van aan de muur) uitbeelden, terwijl de anderen raden over welk dier het gaat.

Verwijzing naar werkblaadje:

- 'dierenpaspoort'

Integratie EDO:

Door leerlingen zelf te laten filosoferen over een mogelijke ordening in het dierenrijk, bouwen ze zelf hun kennis op. Dit is binnen EDO een gebruikelijke methodiek om inzicht te krijgen in systemen.

Bronnen:

- www.averbode.be

Gelinkte activiteiten en leerdoelen:

- Wat heb jij grote oren, filosoferen met kinderen, 1ste en 2de graad, levende natuur en vakoverschrijdend